

බස්නාහිර පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සාමාන්‍ය පෙළ) විභාගය - 2020
උපකාරක ප්‍රශ්න පත්‍රය

ශ්‍රේණිය 11

විෂය : බුද්ධ ධර්මය

පත්‍රය: I

කාලය: පැය 01 යි

I පත්‍රය

සැලකිය යුතුයි.

- සියලුම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- අංක 01 සිට 40 තෙක් ප්‍රශ්නවල දී ඇති (1) (2) (3) (4) යන වරණ වලින් නිවැරදි හෝ වඩාත් ගැළපෙන හෝ පිළිතුර තෝරා ගන්න.
- ඔබට සැපයෙන පිළිතුරු පත්‍රයේ එක් එක් ප්‍රශ්නය සඳහා දී ඇති කව අතුරින් ඔබ තෝරා ගත් පිළිතුරෙහි අංකයට සැසඳෙන කවය තුළ (X) ලකුණ යොදන්න.
- එම පිළිතුරු පත්‍රයේ පිටුපස දී ඇති අනෙක් උපදෙස් ද සැලකිල්ලෙන් කියවා ඒවා ද පිළිපදින්න.

- (01) දේව ආරාධනාවෙන් පසු ගෞතම බෝසතාණන් තම අවසන් උපත සඳහා පසුබිම නුවණින් සලකා බැලීම,
- (1) පාරමිතා ධර්මයයි. (2) පංච මහා විලෝකනයයි.
(3) කුසලාකුසල කර්මයයි. (4) හේතුඑල ධර්මයයි.
- (02) බෞද්ධ සංඝ සමාජය පහළ වන්නේ,
- (1) ඇසළ පුන් පොහෝ දිනක ය. (2) වෙසක් පුන් පොහෝ දිනක ය.
(3) පොසොන් පුන් පොහෝ දිනක ය. (4) දුරුතු පුන් පොහෝ දිනක ය.
- (03) සමඵ භාවනාවට යොමුවන පුද්ගලයාට තම වර්තයට අනුව තෝරා ගත හැකි කර්මස්ථාන ගණන,
- (1) හතකි. (2) විසි එකකි. (3) හතළිහකි. (4) හතළිස් නවයකි.
- (04) බුදු දහම අනුව උතුම් බුද්ධ පූජාවක් ලෙස දක්වා ඇත්තේ,
- (1) බරණැස ඉසිපතනාරාමයේදී ය. (2) අටවිසි බුද්ධ පූජාවයි.
(3) සාංඝික දානයයි. (4) ගිලනුන්ට උපස්ථාන කිරීමයි.
- (05) පුද්ගලයාට රෝග වැළඳීමට හේතුවන කරුණු අටක් බුදුන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත. ඒවා අන්තර්ගත වන්නේ,
- (1) ගිරිමානන්ද සූත්‍රයේ ය. (2) වසල සූත්‍රයේ ය.
(3) මංගල සූත්‍රයේ ය. (4) සිඟාලෝවාද සූත්‍රයේ ය.
- (06) "ඔබ වහන්සේ පැවිදි වූයේ කවරෙකු උදෙසා ද? ඔබ වහන්සේගේ ගුරුතුමා කවරෙක් ද? කාගේ දහමක් ද ඔබ වහන්සේ රුවි කරන්නේ?" යන පැනය අසන ලද්දේ,
- (1) කෝලික පරිබ්‍රාජක තුමා ය. (2) සංජය පිරිවැජි තුමා ය.
(3) උපතිස්ස පරිබ්‍රාජක තුමා ය. (4) දීඝනබ පරිබ්‍රාජක තුමා ය.
- (07) පාරමිතා ධර්ම පුහුණු කරන්නෙකු ජීවිතයට එක්කර ගත යුත්තේ,
- (1) උපාය කෞශල්‍ය ඥානයයි. (2) තණ්හාවයි.
(3) මානයයි. (4) මිථ්‍යා දෘෂ්ටියයි.

- (08) ගෞතම බෝසතාණන් වහන්සේ දාන පාරමී කුසලතාව පූර්ණය කළ ආකාරය දැක්වෙන ජාතක කථාවක් වන්නේ,
 (1) සිව් ජාතකයයි. (2) වෙස්සන්තර ජාතකයයි.
 (3) උම්මග්ග ජාතකයයි. (4) සස ජාතකයයි.
- (09) මහා සංඝරත්නය මනා වූ පිළිවෙත් පූර්ණය කරන බැවින්,
 (1) උජුපට්ඨපන්න නම් වෙයි. (2) සාමීට්ඨපන්න නම් වෙයි.
 (3) ඥාය පට්ඨපන්න නම් වෙයි. (4) සුපට්ඨපන්න නම් වෙයි.
- (10) බුදු දහමින් අගය නොකරන කරුණකි.
 (1) ආකාරවකී ශ්‍රද්ධාව (2) අවේච්චප්පසාදය
 (3) අමුලිකා ශ්‍රද්ධාව (4) යෝනියෝ මනසිකාරය
- (11) ධර්ම රත්නයේ ගුණ සංඛ්‍යාව වශයෙන්,
 (1) පහකි. (2) හයකි. (3) නවයකි. (4) විසි හතරකි.
- (12) සතර මහාගුන පිළිවෙළින් අන්තර්ගත වරණය තෝරන්න.
 (1) දානය, ප්‍රියවචනය, අර්ථවර්ජාව, සමානාත්මතාවය
 (2) සද්ධා, සීල, වාග, පඤ්ඤා
 (3) ඡන්දය, ද්වේශය, භය, මෝහය
 (4) පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ
- (13) විදර්ශනා භාවනාවෙන් කෙරෙන කාර්යයක් වන්නේ,
 (1) සිතෙහි ඇති කෙළෙස් යටපත් කිරීමයි.
 (2) අෂ්ඨ සමාපත්තීන් දක්වා සිත දියුණු කිරීමයි.
 (3) ලෞකික ධ්‍යාන වර්ධනය කිරීමයි.
 (4) සිතෙහි ක්‍රියාත්මක කෙළෙස් විනාශ කිරීමයි.
- (14) සිඤ්ඤාචාර්ය සූත්‍රයේ සමාජ සංස්ථාවලට අදාළ යුතුකම් පැහැදිලි කරන තැනදී, එක් සමාජ සංස්ථාවක් යුතුකම් හයක් ඉටු කළ යුතුය. එම සමාජ ස්තරය වන්නේ,
 (1) ගිහි සමාජයයි. (2) පැවිදි සමාජයයි. (3) මිත්‍ර සමාජයයි. (4) අභිසෑම් සමාජයයි.
- (15) වෙනත් කර්මයකින් වළකාලිය නොහැකි වඩාත් බලසම්පන්න කුසලාකුසල කර්ම හඳුන්වන්නේ,
 (1) දිට්ඨධම්මවේදනීය කර්ම නමිනි. (2) ආසන්න කර්ම නමිනි.
 (3) ගරුක කර්ම නමිනි. (4) උපසාතක කර්ම නමිනි.
- (16) ස්ථානෝචිත ප්‍රඥාවෙන් හා උත්සාහයෙන් කටයුතු කිරීමේදී තමාට මුහුණ දීමට සිදුවන අකුසල කර්ම විපාක මඟහරවා ගත හැක්කේ,
 (1) ප්‍රයෝග සම්පත්තියෙනි. (2) ගති සම්පත්තියෙනි.
 (3) උපධි සම්පත්තියෙනි. (4) කාල සම්පත්තියෙනි.
- (17) බුදුරජාණන් වහන්සේ දොළොස් වෙනි වස ගත කළේ,
 (1) ඉසිපතන මීගදායේ ය. (2) වේරංජා නුවර ය.
 (3) වීශාලා මහනුවර කුටාගාර ශාලාවේ ය. (4) සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයේ ය.

- (18) පුද්ගලයාගේ පෙර භවයන් පිළිබඳ දැක ගත හැකි ඥාණය වන්නේ,
 (1) ආසවක්ඛය ඥානයයි. (2) දිබ්බසෝත ඥානයයි.
 (3) පරචිත්ත විජානන ඥානයයි. (4) පුබ්බේනිවාසානුස්සති ඥානයයි.
- (19) පරපණ නැසීම, සොරකම්, වැරදි කෘම සේවනය යන අකුසල ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී, පිරිසිදු කායික ක්‍රියාවන්ගෙන් සමන්විත වීම හඳුන්වන්නේ,
 (1) සම්මා කම්මන්ත නමිනි. (2) සම්මා සංකප්ප නමිනි.
 (3) සම්මා ආජීව නමිනි. (4) සම්මා සති නමිනි.
- (20) තණ්හාව මුල්කොට ගෙන සමාජ කලකෝලාහලවල පවිච්ච සමුප්පාදයට අනුගතව ඇති වන අයුරු සඳහන් වන්නේ,
 (1) වක්කවත්ති සීහනාද සුත්‍රයේ ය. (2) අග්ගිච්චගොත්ත සුත්‍රයේ ය.
 (3) මහා නිදාන සුත්‍රයේ ය. (4) ව්‍යඤ්ඤපච්ච සුත්‍රයේ ය.
- (21) භව තණ්හාව යනු,
 (1) මැරෙමින් ඉපදෙමින් දිගින් දිගටම සසර සැප විඳීමට ඇති ආශාවයි.
 (2) දිව්‍ය ලෝකවල පමණක් සැප විඳීමට ඇති ආශාවයි.
 (3) මෙලොව පමණක් සැප විඳීමට ඇති ආශාවයි.
 (4) පරලොවක් නැතැයි සිතා කටයුතු කිරීමයි.
- (22) පුද්ගල දියුණුවට හේතුවන දන් දීම, ධර්මානුකූලව හැසිරීම, ඥාතීන්ට සංග්‍රහ කිරීම, නිවැරදි ජීවන වෘත්තීන්හි යෙදීම ආදී ක්‍රියා අන්තර්ගත සුත්‍ර දේශනාව වන්නේ,
 (1) පරාභව සුත්‍රයයි. (2) අනණ සුත්‍රයයි.
 (3) මංගල සුත්‍රයයි. (4) ව්‍යඤ්ඤපච්ච සුත්‍රයයි.
- (23) කායානුපස්සනා, වේදනානුපස්සනා, චිත්තානුපස්සනා හා ධම්මානුපස්සනා යනුවෙන් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ,
 (1) සතරාකාර සමට්ඨන් ය. (2) සතර සංග්‍රහ වස්තුවයි.
 (3) සතර අගතියයි. (4) සතර සතිපට්ඨානයයි.
- (24) රාජ ධර්මයක් ලෙස "දාන" සංකල්පයෙන් අර්ථවත් කර ඇත්තේ,
 (1) පාලකයා තම රාජ්‍යය ආර්ථික වශයෙන් දියුණු කළ යුතු බවයි.
 (2) තම රාජ්‍යයේ ආගමික පක්ෂයට දන් දිය යුතු බවයි.
 (3) පාලකයා පරලොව සැප උදෙසා දන් දිය යුතු බවයි.
 (4) විදේශයන්හි පිහිටි ආගමික සිද්ධස්ථාන නඩත්තු කළ යුතු බවයි.
- (25) වැඩිහිටියන්ට හා මවුන්ගේ අදහස්වලට ගරු කරමින් රාජ්‍ය පාලනය ඉදිරියට පවත්වාගෙන යා යුතු බව පැහැදිලි කෙරෙන රාජ ධර්මය වන්නේ,
 (1) දස රාජ ධර්මයයි. (2) සප්ත අපරිහානීය ධර්මයයි.
 (3) දස සක්චිති වත්ය. (4) සතර බ්‍රහ්ම විහරණයයි.
- (26) මරණින් මතු දෙවන ආත්මභාවයෙන් පසු ඕනෑම භවයක දී විපාක දෙන කර්ම වන්නේ,
 (1) උපපජ්ජවේදනීය කර්මයයි. (2) අහෝසි කර්මයයි.
 (3) දිට්ඨධම්මවේදනීය කර්මයයි. (4) අපරාපරිය වේදනීය කර්මයයි.

- (27) පුද්ගලයා තීරණය කරන අකුසල කර්ම අතර මනෝ කර්ම ගණයට ඇතුළත් නොවන කරුණ වන්නේ,
 (1) අභිච්ඡාවයි. (2) අදන්තාදානයයි. (3) ව්‍යාපාදයයි. (4) මිත්‍යා දෘෂ්ටියයි.
- (28) උදුම්බරධාදික තැනැත්තාගේ ලක්ෂණය වන්නේ,
 (1) තම දියුණුව උදෙසාම ක්‍රියා කිරීමයි.
 (2) තම ආදායම ඉක්මවා වියදම් කිරීමයි.
 (3) පරලොව සැප පිණිස කටයුතු කිරීමයි.
 (4) අඩු ආදායමක් ඇතිව අඩුවෙන් වියදම් කිරීමයි.
- (29) ආගන්තුක සත්කාරය බුදු දහමේ හඳුන්වා ඇත්තේ,
 (1) පුබ්බපේත බලි නමිනි. (2) දේවතා බලි නමිනි.
 (3) අතිථි බලි නමිනි. (4) ඥාති බලි නමිනි.
- (30) දෙවෙනි ධර්ම සංගායනාවට අනුග්‍රහය දක්වන ලද්දේ,
 (1) අජාසත් රජතුමා ය. (2) කාලාශෝක රජතුමා ය.
 (3) කණිෂ්ක රජතුමා ය. (4) ධර්මාශෝක රජතුමා ය.
- (31) බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇති කළ ශාක්‍ය පුත්ත ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය ථේරවාදී හා මහා සාංඝික වශයෙන් නිකායයන් දෙකකට වෙන් වූයේ,
 (1) පළමු ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.
 (2) දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.
 (3) තෙවන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.
 (4) කණිෂ්ක ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.
- (32) පළමු ධර්ම සංගායනාවේදී ධර්ම විනය මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන යාමට භාණ්ඩ පරම්පරාවලට පැවරුණි. එහිදී දීඝ නිකාය භාරව කටයුතු කරන ලද්දේ,
 (1) අනුරුද්ධ තෙරුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවයි.
 (2) මහාකාශ්‍යප තෙරුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවයි.
 (3) ආනන්ද තෙරුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවයි.
 (4) සැරියුත් තෙරුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරම්පරාවයි.
- (33) පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක පදනම් කරගෙන විද්වතුන් ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට පළමුවෙන් ම බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් නිර්මාණය කර ඇත්තේ,
 (1) අශෝක රජතුමා ය. (2) කොසොල් රජතුමා ය.
 (3) කණිෂ්ක රජතුමා ය. (4) දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා ය.
- (34) අනුරාධපුරයේ පිහිටි ඉතා ප්‍රසිද්ධ අවුකන බුද්ධ ප්‍රතිමාව සම්බන්ධයෙන් සුදුසු ම ප්‍රකාශය වන්නේ,
 (1) ඔත් පිළිමයකි. (2) අනාබද්ධ පිළිමයකි.
 (3) විරාසනයෙන් යුත් පිළිමයකි. (4) ආබද්ධ පිළිමයකි.
- (35) දෙවරගම්පොළ සිල්වත් තැන, හිරියාලේ නයිදේ, දේවනන්ද මූලාචාරිය යන විතු ශිල්පීන් අදින ලද විතු අයත් වන්නේ,
 (1) මහනුවර යුගයේ විතු කලාවටයි. (2) අනුරාධපුර යුගයේ විතු කලාවටයි.
 (3) පොළොන්නරු යුගයේ විතු කලාවටයි. (4) නූතන යුගයේ විතු කලාවටයි.

(36) සිහිරි චිත්‍ර අයත් වන්නේ,

- (1) මහනුවර යුගයේ චිත්‍ර කලාවටයි. (2) අනුරාධපුර යුගයේ චිත්‍ර කලාවටයි.
(3) පොළොන්නරු යුගයේ චිත්‍ර කලාවටයි. (4) නූතන යුගයේ චිත්‍ර කලාවටයි.

(37) ලංකාවේ පැරණි ම සිංහල බෞද්ධ සාහිත්‍ය කෘති වශයෙන් සැලකෙන්නේ,

- (1) හෙළ අටුවා ය. (2) සිංහල විනිසයි.
(3) දම්පියා අටුවා ගැටපදයයි. (4) සියබස්ලකරයි.

(38) "දානං සීලං පරිච්චාගං....." යන ගාථාවෙන් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ,

- (1) දන්දීම පිළිබඳවයි. (2) දස පාරමිතාවන් පිළිබඳවයි.
(3) දස රාජ ධර්මය පිළිබඳවයි. (4) දස පුණ්‍ය ක්‍රියා පිළිබඳවයි.

(39) ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ සමාධි ශික්ෂාවට අයත් නොවන අංගයක් වන්නේ,

- (1) සම්මා වායාමයයි. (2) සම්මා සංකප්පයයි.
(3) සම්මා සතියයි. (4) සම්මා සමාධියයි.

(40) තමන් කරන ක්‍රියාවෙහි විපාක තමන් කරා පැමිණෙන බව නුවණින් දැකීම.

- (1) ධ්‍යාන සම්මා දිට්ඨියයි. (2) විදර්ශනා සම්මා දිට්ඨියයි.
(3) මාර්ග සම්මා දිට්ඨියයි. (4) කම්මස්සකතා සම්මා දිට්ඨියයි.

බස්නාහිර පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව			
අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (සාමාන්‍ය පෙළ) විභාගය - 2020			
උපකාරක ප්‍රශ්න පත්‍රය			
ශ්‍රේණිය 11	විෂය : බුද්ධ ධර්මය	පත්‍රය: II	කාලය: පැය 02 යි

II පත්‍රය

සැලකිය යුතුය.

- පළමුවැනි ප්‍රශ්නය හා තවත් ප්‍රශ්න 04 ක් ඇතුළුව ප්‍රශ්න 05 කට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.
- පළමුවැනි ප්‍රශ්නයට ලකුණු 20 ක් ද, තෝරා ගන්නා අනෙක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 10 බැගින් ද හිමි වේ.

- (01) i. පංච මහා විලෝකන වලින් හතරක් නම් කරන්න.
- ii. "ඉමය්ය උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජන්ති
ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣන්ති" යන පාළි පාඨයේ අදහස ලියන්න.
- iii. සතර සංග්‍රහ වස්තුව ලියා දක්වන්න.
- iv. "දුරංගමං ඒකචරං - අසරීරං ගුහාසයං" යන ගාථාවේ දැක්වෙන සිතෙහි ලක්ෂණ දෙකක් ලියන්න.
- v. "භෝග සුඛය" යන්න කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
- vi. "අරභං" යන මූල ගුණයෙහි අර්ථය ලියන්න.
- vii. දීඝ නිකායේ වක්කවත්තිසීහනාද සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කෙරෙන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය කුමක් ද?
- viii. පටිමාසර වර්ග තුනකි. ඉන් දෙකක් ලියන්න.
- ix. කෝට්ටේ සාහිත්‍ය යුගයේ සිංහලෙන් ලියවුණු මුල්ම කවි බණ පොත හා එහි කතුවරයා සඳහන් කරන්න.
- x. නිබද්ධ වාරිකාව යනු කුමක් ද? (ලකුණු 2 X 10= 20)
-
- (02) i. බුද්ධ චවනියට අනුව පුද්ගලයාට වැළඳෙන රෝග දෙයාකාරය ලියන්න. (ලකුණු 02)
- ii. පුද්ගලයාට වැළඳෙන විවිධ කායික රෝග කෙටියෙන් හඳුන්වා දෙන්න. (ලකුණු 03)
- iii. පුද්ගලයා තම කායික නිරෝගිතාවය උදෙසා නිවැරදි ආහාර පරිභෝජනයට යොමුවිය යුතු ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
-
- (03) i. "සුකරානි අසාධුනි....." යන ධම්මපද ගාථාව සම්පූර්ණ කරන්න. (ලකුණු 02)
- ii. ඉහත (i) හි සඳහන් ගාථාවේ අදහස ලියන්න. (ලකුණු 03)
- iii. බෞද්ධයාගේ අත්පොත ලෙස සැලකෙන 'ධම්ම පදය' පිළිබඳව විස්තරයක් කරන්න. (ලකුණු 05)
-
- (04) i. පාරමිතා ගුණ ධර්ම පුහුණු කරන්නෙකු විසින් ජීවිතයෙන් ඇත්කළ යුතු කරුණු දෙකක් ලියන්න. (ලකුණු 02)
- ii. පාරමිතා ධර්මයක් ක්‍රියාවට නංවන ක්‍රීඩාකාරය හඳුන්වා දෙන්න. (ලකුණු 03)
- iii. පාරමිතා තුනක් ගෙන, ඉන් ශිෂ්‍ය ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට ලැබෙන පිටිවහල විස්තර කරන්න. (ලකුණු 05)

- (05) i. දිවා රාත්‍රී පින් වැඩෙන කාර්යයන් දෙකක් ලියන්න. (ලකුණු 02)
- ii. සිදුහත් කුමරු පරිසරයට හිතේමිව කටයුතු කළ ආකාරය ගෙනහැර දක්වන්න. (ලකුණු 03)
- iii. පරිසර රක්ෂණය සඳහා බුදුන් වහන්සේ කර ඇති ඉගැන්වීම් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (06) i. තෙවන ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වීම සඳහා බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව ලියන්න. (ලකුණු 02)
- ii. තෙවන ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වූ කාලය, නායකත්වය දුන් රහතන් වහන්සේ හා අනුග්‍රහය දක්වූ රාජ්‍ය නායකයා ලියා දක්වන්න. (ලකුණු 03)
- iii. තෙවන ධර්ම සංගායනාවෙන් ලද ප්‍රතිඵල පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- (07) පහත සඳහන් මාතෘකා අතරින් දෙකකට පමණක් කෙටි සටහන් ලියන්න.
- i. අනගාරික ධර්මපාල කුමා (ලකුණු 05)
- ii. සතර අගතිය (ලකුණු 05)
- iii. මහින්දාගමනය (ලකුණු 05)
- iv. ශාරීරික වෛතසය (ලකුණු 05)

බුද්ධ ධර්මය
පිළිතුරු පත්‍රය
I පත්‍රය

1.	2	11.	2	21.	1	31.	2
2.	1	12.	4	22.	3	32.	3
3.	3	13.	4	23.	4	33.	3
4.	4	14.	2	24.	1	34.	4
5.	1	15.	3	25.	2	35.	1
6.	3	16.	1	26.	4	36.	2
7.	1	17.	2	27.	2	37.	1
8.	2	18.	4	28.	2	38.	3
9.	4	19.	1	29.	3	39.	2
10.	3	20.	3	30.	2	40.	4

(මුළු ලකුණු 01 X40 = 40)

II පත්‍රය

- (01) i. කාලය, දීපය, දේශය, කුලය, මව
 ii. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙය නැති වී යාමෙන් මෙය නැති වී යයි.
 iii. දානය, ප්‍රියවචනය, අර්ථ වර්යාව, සමානාත්මතාවය
 iv. සිත දුර ගමන් යයි.
 සිතට ශරීරයක් නැත
 සිත ගුණාවක වාසය කරයි.
 සිත තනිව හැසිරෙයි.
 සිත දමනය කිරීමෙන් මාර බැමිවලින් මිදිය හැකිය.
 v. දැනුමේ උපයා ගත් ධනය, නිවැරදිව පරිහරණය කිරීමෙන් ලබන සතුට
 vi. රහසින්වත් පවු නොකිරීම, සියලු කෙලෙසුන් නැසීම, සියලු සත්වයින්ගේ පුජාවට සුදුසු වීම නිසා බුදුරදුන් "අරහං" වන සේක.
 vii. සක්විති රාජ්‍ය සංකල්පය
 viii. ගන්ධකුටි ක්‍රමය, පාසාද ක්‍රමය, ගෙඩිගේ ක්‍රමය
 ix. කෘතිය - ලෝවැඩ සඟරාව
 කර්තෘ - විදාගම මෛත්‍රිය මාහිමි
 x. බුදුරජාණන් වහන්සේ පැසුළුම කිසේදී මහා කරුණාවෙන් ලොව දෙස බලා දුකට පත් පුද්ගලයන් අරමුණු කරගෙන ඔවුන් මුදවා ගැනීම සඳහා වඩින විශේෂ වාරිකාව

(ලකුණු 2 X 10 = 20)

- (02) i. කායික රෝග හා මානසික රෝග (ලකුණු 02)
 ii. ● වා, පිත්, සෙම් කිපීමෙන් ආදී විවිධ හේතු නිසා පුද්ගලයාට විවිධ කායික රෝග වැළඳෙන බවත්,
 ● එවැනි රෝග රාශියක් ගිරිමානන්ද සූත්‍රයේ සඳහන්ව තිබීම.
 ● ඒවා ඇස් රෝග, ශ්‍රවණ රෝග, නාසා රෝග ආදිය වේ. (ලකුණු 03)

- iii. ● සියලුම සත්වයින් ආහාර නිසා ජීවත් වන බව
 - ආහාරවලින් සියල්ලන්ට අවශ්‍ය ආයුෂ, වර්ණ, සැප, බල, ප්‍රඥා ලැබීම
 - පෝෂ්‍යදායී ආහාර වේලක් නිසා නිරෝගී ජීවිත ගත කිරීමට හැකියාව ලැබේ.
 - ආහාර අනුභව කළ යුත්තේ මනා සිහි නුවණින් යුතුව බව
 - හික්ෂුන් වහන්සේට ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට ආහාරපාන වැළඳීමට නියම කර තිබීම.
 - සිහි කල්පනාවෙන් තොරව මුග්ධ ලෙස ආහාර ගන්නා පුද්ගලයින් පස්දෙනෙක් ලොව ජීවත් වන බවත්,
 - ඔවුන් ආහාර හත්තක, අලංසාටක, තත්තාවට්ටක, කාකමාසක, භුත්තවමිතක වශයෙන් දක්වා, ශිෂ්‍ර ලෙස ආහාර අනුභව කරමින් විවිධ රෝගාබාධවලට ලක්වී දුකට පත් වන බව
 - ආහාර අනුභවයේ දී ශිෂ්ට සම්පන්න භාවය උදෙසා සේඛියා ධර්ම රාශියක් වදාරා තිබීම.
 - භෝජනයේ පමණ දන අනුභව කළ යුතු බවත්, අරපරිස්සමෙන් ආහාර අනුභවය කළ යුතුය.
 - විවිධ ලෙඩ රෝගවලට ඔරොත්තු දෙන ආකාරයේ ගුණාත්මක බවින් යුත් ආහාර ගත යුතු බව
 - ආහාර ගත යුත්තේ ස්වකීය ආශාවන් තෘප්ත කිරීමට නොව අවශ්‍යතා පිරිමසා ගැනීමට බවත්, එවිට ආර්ථික ශක්තිය වර්ධනය වීම හා නිරෝගී සම්පන්න සමාජයක් නිර්මාණය වීම ද සිදු වේ. (ලකුණු 05)

(03) i. සුකරානි අසාධුනි - අත්තනො අහිතානිව
 යං වේ හිතං ව සාධුංච - තං වේ පරම දුක්කරං (ලකුණු 02)

ii. තමාට අහිත වූ අයහපත් දේ කිරීම ඉතා පහසුය. යම් දෙයක් තමාට වැඩදායක ද යහපත පිණිස හෝ පවතී ද එවැනි දේ කිරීම ඉතා අපහසු ය. (ලකුණු 03)

- iii. ධම්ම පදය
 - බුද්දක නිකායට අයත් ශ්‍රත්ථයක් බවත්,
 - එහි වග්ග 26 ක් ද ගාථා 423 ක් ද නිදාන කථා 299 ක් ද ඇත.
 - භාෂාව සරලයි, සෑම කෙනෙකුටම හුරු පුරුදු උපමා උපමේය වලින් යුක්තයි.
 - මෙහි බුද්ධ චරිතයේ සම්පිණ්ඩනය අන්තර්ගත වන බව
 - පුද්ගල ජීවිතයේ විවිධ ගැටලු සහ ඒවාට විසඳුම් ඉදිරිපත් කරන බවත්,
 - ඊර්ෂ්‍යාව, ක්‍රෝධය, වෛරය, පළිගැනීම් ආදිය අකුසල සිතුවිලි පුද්ගල දියුණුව විනාශ කරන බවත්,
 - උත්සාහය, අධිෂ්ඨානය, ඉවසීම, කරුණාව, මෛත්‍රිය ආදී ගුණ ධර්ම පුද්ගල දියුණුව පිණිස හේතු වන බවත්,
 - ධම්මපදයේ එන ඉගැන්වීම් ජාති, කුල, ගෝත්‍ර, දේශ කාල, ආදී හේදයකින් තොරව වැදගත්කමක් උසුලන බවත්,
 - පුද්ගලයා ගුණ ධර්ම වලින් පෝෂණය වීම සමස්ත මානව වර්ගයාගේම යහපත් පිණිස පවතින බවත් විස්තර කෙරේ. (ලකුණු 05)

(04) i. තණ්හාවෙන් තොරව දාන සීලාදී ගුණ ධර්ම පිරීම.

මානසෙන් තොරව එම ගුණ ධර්ම පිරීම.

මිත්‍යා දෘෂ්ටියෙන් තොරව එම ගුණ ධර්ම පිරීම.

(ලකුණු 02)

ii. පාරමි - බුදු බව පතා තම භෞතික වස්තු දන් දීම.

උප පාරමි - බුදු බව පතා තම ශරීරාවයව දන් දීම.

පරමත්ථ පාරමි - බුදු බව පතා තම ජීවිතය දන් දීම.

(ලකුණු 03)

iii. ● පාරමිතා ගුණ ධර්ම ලොව ඇති උසස්ම කුසල ක්‍රියා ය.

● ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් බුදු, පසේබුදු, මහරහත් යන ලෝකෝත්තර තත්වයන්ට පත් විය හැකිය.

● ලෞකික වශයෙන් ද ඉහළ ම දියුණුවට යා හැකි වීම.

● පාරමිතා ධර්ම ජාති, කුල, ලිංග ආදී භේදයකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වීම.

● පාරමිතා ධර්මවලින් අලසකම, ඊර්ෂ්‍යාව, තරුණ මදය, දඩබ්බර ගතිය, ක්‍රෝධය, පළිගැනීම් ආදී ලාමක ධර්මවලින් ඇත්ව උත්සාහයෙන්, දඩ් අධිෂ්ඨානයෙන්, නොපසුබස්නා වීර්යයෙන්, ප්‍රඥාවෙන්, උපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කිරීමට මග පෙන්වන බවත්,

● එම ගුණ ධර්ම ශිෂ්‍ය ජීවිතයට එකතු කර ගැනීමෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු කරා ළඟා වීමට හැකි වීම.

(ලකුණු 05)

(05) i. මල්, පලතුරු, උයන් වැවීම

ස්වභාවික වනාන්තර වැවීම.

ඒදඬු, පාලම්, පැන් හල්, පොකුණු තැනීම.

(ලකුණු 02)

ii. සිදුහත් කුමරුගේ උපත, වජ්‍ර මඟුල් උළෙලේදී දඹ ගසක් යට ආනාපානසති භාවනාව කිරීම, අනෙක් රාජකුමරුන් මෙන් නොව විනෝදයටවත් සත්ව හිංසනයේ නොයෙදීම, පරිසරයට කරුණාව, මෙහිකිය ඇතිව කටයුතු කර තිබීම.

(ලකුණු 03)

iii. ● මිනිසා කේන්ද්‍රගත වටපිටාව, සතාසිවුපාවුන් අවිඤ්ඤාණක වස්තූන්, ආකාශය ආදී සියල්ල පරිසරයේ කොටස්කරුවන් වීම.

● පරිසරයේ සෑම අංගයක් ම දූලක ආකාරයෙන් අන්‍යෝන්‍යව සම්බන්ධ වී පැවතීම.

● බුදු දහම සියලු සාධක පිළිබඳ නිවැරදි අර්ථකථන දක්වා ඇති අතර, ඒවායේ සංරක්ෂණය පිළිබඳව ද කරුණු දක්වා ඇති බව

● පරිසරයේ ප්‍රධාන සාධක වන ජලය, වාතය හා තුරුලතා සංරක්ෂණයට බුදු දහම විශේෂ අවධානයක් යොමු කර තිබීම.

● ජලය පරිහරණයට විනය නීති පනවා ඇති බවත්, පරිහරණය කරන ජලයට කෙළ ගැසීම, මළමුත්‍රා කිරීම, වමනය කිරීම, කැලිකසල දූමිම අපවිත්‍ර දෑ දූමිම නොකළ යුතු බවටත් කරුණු දක්වා තිබීම.

● ජලය පානය කිරීමේදී පෙරහත්කඩයක් නිර්දේශ කර තිබීමත්, ජලය අරපිරීමැස්මත් භාවිත කළ යුතුය.

● වාතය - සත්ව ප්‍රජාව මෙන්ම ශාක ප්‍රජාව ද ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කිරීමෙන් ජීවත් වන බව

● එම වාතය කැලෑ ගිනි තැබීමෙන්, කැලිකසල පරිසරයට මුදා හැරීමෙන්, කාර්මික ලෝකයේ යන්ත්‍ර සූත්‍රවලින් පිටවන අපද්‍රව්‍ය ආදියෙන් දූෂණය වීම.

● එවැනි වැරදි ක්‍රියාවල නොයෙදෙන ලෙස බුදු දහම උපදෙස් දී ඇත.

● තුරු ලතා ආරක්ෂා කිරීමට විනය පිටකයේ නීති බොහෝමයක් පනවා ඇති බවත්, එහිදී තුරුලතා වල අතුකොළ කැපීම, ගස් කැපීම, තණකොළ පැහීම ආදිය හික්ෂුන්ට තහනම් කර ඇත.

- පරිසර සංරක්ෂණය පිළිබඳව සෘජුව ම කරුණු දක්වමින් වන රෝප සුත්‍රය දේශනා කර තිබීම.
- බුදුන් වහන්සේගේ තෙමඟුල සිදු වූයේ ස්වභාවික පරිසරයේ තුරුලතා සමීපයේ ය.
- බුදුන් වහන්සේ බුද්ධත්වයෙන් දෙවන සතියේ ඇසතු බෝධීන් වහන්සේ අනිමිස ලෝචන පූජාවෙන් පුදමින් කළගුණ සැලකීමේ ගුණය ලොවට හෙළිකර තිබීම.
- සියලු පූජාව සමස්ත පරිසරයේ ජීවය වන බැවින් සියල්ලෝම පරිසර සංරක්ෂණයට උරදෙමින් ක්‍රියා කළ යුතු වීම. (ලකුණු 05)

(06) i. දුසිල් මහණුන් සසුනෙන් තෙරපා පිරිසිදු පෙරවාදී බුද්ධ ධර්මය ආරක්ෂා කර ගැනීම. (ලකුණු 02)

ii. කාලය - බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් වසර 236 කට පසුව
රහතන් වහන්සේ - මොග්ගලීපුත්ත නිස්ස හිමි
අනුග්‍රහය - ධර්මාශෝක රජු (ලකුණු 03)

iii. තෙවන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵල

- භාරතයේ මධ්‍ය දේශයට සීමා වී තිබූ බුද්ධ ධර්මය දේශදේශාන්තර වශයෙන් රටවල් නවයකට ව්‍යාප්ත කරලීමත්, ධර්මාශෝක රජුගේ මෙහෙයවීමෙන් එය සිදු වූ බවත් ය.
- මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ධර්මදූත කණ්ඩායම් ලංකාවට පැමිණ බුදු දහම හඳුන්වා දුන් බවත්,
- එලෙසම කාශ්මීර, ගන්ධාරය, මහිස මණ්ඩලය, වනවාසී දේශය, අපරන්ත දේශය, මහාරථියය, යෝනක රථියය, හිමවන්ත ප්‍රදේශය, ස්වණ්ණ භූමිය යන රටවලට ධර්මදූත කණ්ඩායම් යවා බුදු දහම හඳුන්වා දී ව්‍යාප්ත කර තිබීම.
- මොග්ගලීපුත්තනිස්ස රහතන් වහන්සේ පරවාද මත ඛණ්ඩණය කරමින් සකවාද මත සනාථ කරමින් කථාවන්ථුපකරණය ග්‍රන්ථය රචනා කිරීමෙන් අභිධර්ම පිටකට සම්පූර්ණ කිරීම.
- සූත්‍ර, විනය, අභිධර්ම වශයෙන් බුද්ධ වචනය පිටක තුනක් ලෙස සංගායනා කිරීම නිසා ත්‍රිපිටක සංගායනාව වෙනුවෙන් තෙවන ධර්ම සංගායනාව නම් කිරීම.
- දුසිල් මහණුන් 60 000 ක් සසුනෙන් තෙරපා හැරීම නිසා වසර හතක් නතර වී තිබූ විනය කටයුතු ශාසනික වත්පිලිවෙත් නැවත ආරම්භ වීම. (ලකුණු 05)

(07) i. අනගාරික ධර්මපාල කුමා

- ශ්‍රී ලංකාව දීර්ඝ කාලයක් විදේශ පාලනයකට නතු වී තිබීම නිසා ලාංකේය ජනයා තුළ ජාතිය, ආගම, දේශය ගැන ගෞරවයක් නොපැවතුනා සේම නම් ගොත් පවා ක්‍රිස්තියානි දහමට අනුව සකසා ගැනීමට පෙළඹීම.
- රජයේ තනතුරු, තාන්ත මාන්ත ලැබුණේ කිතු දහම වැළඳගත් අයට පමණක් වීම.
- එවැනි අභාග්‍ය සම්පන්න යුගයක අනගාරික ධර්මපාල කුමා ක්‍රි.ව. 1864 සැප්තැම්බර් 17 දින දොන් ඩේවිඩ් හේවා විතාරණ නමින් ජන්ම ලාභය ලැබීම.
- මෙතුමා කුඩා කළ සිට ම පන්සල ඇසුරු කරමින් අශ්ටාංග ශීලය සමාදන්ව බොදු ගුණ ධර්ම ඇතිව පෝෂණය වී, වැඩිවියට පත්ව ඕල්කට් කුමා සමඟ එකතුව බුදු දහම නගා සිටුවීමට කටයුතු කිරීම.

- අනගාරික ධර්මපාල යන නමින් පෙනී සිටිමින් බෞද්ධ දරුවන්ට මිෂනාරි අධ්‍යාපනය වෙනුවට බෞද්ධ අධ්‍යාපනයක් ලබා දීමට බෞද්ධ පාසල් ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කර ඇත.
- බුදු දහම පිළිබඳ දේශන පවත්වමින් "සිංහලයනි නැගිටිමු - බුද්ධ ගයාව බේරා ගනිමු." යනුවෙන් සිංහල බෞද්ධයා අවදි කරගෙන බුද්ධගයාව බේරා ගත් බව
- මෙතුමාගේ මූලිකත්වයෙන් එංගලන්තයේ ලන්ඩන් බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානය, කල්කටාවේ ධර්ම රාජික මහා විහාරය, බරණැස මලගන්ධකුටි විහාරය, බුද්ධගයාවේ හා මදුරාසියේ බෞද්ධ විශ්‍රාම ශාලා ආදිය ඉදිකොට බුදු දහම නගා සිටුවීමට ක්‍රියා කිරීම.
- ගව සාතනයට හා ගව මස් කෑම, රහමෙර පානය ආදී පස් පව්වලට එරෙහිව ක්‍රියා කරමින් බෞදු පිළිවෙත් ලෝකයට හඳුන්වාදීම.
- එතුමා අවසන් භාගයේ "සිරි දේවමිත්ත ධම්මපාල" යන නමින් පැවිදි වී 1933 වර්ෂයේ උපසම්පදාව ලබා ගත් බවත්, 1933 අප්‍රේල් මස 29 වන දින "සම්බුදු සසුන බේරා ගැනීමට තවත් විසිපස් වතාවක් මේ දඹදිව ඉපදේවා....." යන පැතුම ඇතිව සිහි නුවණින් යුතුව අපවත් වීම. (ලකුණු 05)

ii. සතර අගතිය

- නීතියට, අයුක්තියට, ධර්මයට, සාධාරණත්වයට එරෙහි වී කටයුතු කිරීම අගතියට යාමයි.
- රාජ්‍ය නායකයෙකු අගතියට පොළඹවන කරුණු හතරක් "සතර අගතිය" නමින් හඳුන්වන බවත්, ඒවා ඡන්ද, ද්වේශ, භය, මෝහ වන බවත් ය.
- ඡන්දය යන්නෙන් කැමැත්ත අර්ථවත් වීම.
- තම නැදැකම, හිතවත්කම, පක්ෂපාතීත්වය, තමන්ගේකම ආදී කරුණු පදනම් කරගෙන නීති විරෝධීය රාජ්‍ය බලය යෙදවීම ඡන්දයෙන් අගතියට යාම වෙයි.
- රාජ්‍ය පාලනයේ දී පෞද්ගලික රුවී අරුවීකම් නොසලකා යුක්තිසහගතව කටයුතු කිරීමෙන් ඡන්දයෙන් අගතියට යාම වැළකේ.
- ද්වේෂය යනු විරුද්ධවාදීව ක්‍රියාකරන වෛතසිකයකි. රාජ්‍ය පාලකයාට විරුද්ධව, පක්ෂපාතී නොවන අන්‍යයන්ට නීති විරෝධීව අකටයුතුකම් කිරීම එහි ස්වභාවය බව
- පාලකයා මධ්‍යස්ථව, යුක්තිගරුකව කටයුතු කිරීමෙන් ද්වේශයෙන් මිදිය හැකි වීම.
- භය යනු බියයි. රාජ්‍යයේ වසන යම් පුද්ගලයින්ට අයුතු වරප්‍රසාද ලබා නුදුනහොත් තමාට හිරිහැරවලට භාජනය වන්නට සිදු වේ යැයි සිතා හෝ තමාට අලාභ හානි පැමිණෙතැයි සිතා පාලකයා බියෙන් වැරදි ක්‍රියාවලට පෙළඹේ.
- පාලකයා සෘජුවම හෘද සාක්ෂියට එකඟව ක්‍රියා කළ විට භය නැමති අගතියෙන් මිදිය හැකි වීම.
- මෝහය යනු නොදන්නාකමයි, අනුවණකමයි. එවැනි පුද්ගලයින් පාලනයට පත් වූ විට ගැටලු නිවැරදිව අවබෝධ කර ගැනීමට අසමත් වීම.
- එම පාලකයා අනුවණ උපදේශයන්ගේ බොළඳ උපදෙස් නිසාම අගතිගාමීව ක්‍රියා කර සමස්ත රාජ්‍යයම ගැටලු රැසකට පමුණුවන පාලකයෙක් වීම.
- බෞද්ධ ඉගැන්වීම් වන්නේ පාලකයා සතර අගතියෙන් වැළකී යුක්තිසහගතව කරුණා, මෙමක්‍රියෙන්, නිර්භීතව ප්‍රඥාවන්තව ක්‍රියා කරන්නෙකු විය යුතු වීම.
- එවිට සමාජය භෞතික හා අධ්‍යාත්මික වශයෙන් දියුණුවට පත් වීම.

(ලකුණු 05)

iii. මහින්දාගමනය

- ධර්මාශෝක රජුගේ නවරට සසුන් පිහිටුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් වසර 236 ක් ගිය තැන, ලක්දිව දේවානම්පියතිස්ස රාජ්‍ය සමයේ මහින්දාගමනය සිදුවූ බව
- මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ඉටිඨිය, උත්තිය, සම්භල, හද්දසාල, සුමන සාමනේර යන රහතන් වහන්සේලා හා හන්දුක උපාසකතුමා එම ධර්මදූත කණ්ඩායමට අයත් වීම.
- එම පිරිස පළමුවෙන් ම මිහින්තලයේ අම්බස්ඵල පර්වතයට වැඩම කොට ලක් රජුට වුල්ලහත්ථීපදෝපම සූත්‍රයෙන් ධර්මය දෙසූ බව
- මිහිඳු හිමියන්ගේ පැමිණීමත් සමගම ලාංකේය ජනතාවට බුදු දහමේ ආශීර්වාදය ලැබුණු බවත්, ඉන් දායාද රාශියක් ලැබුණු බවත්, ඒ අතර,
 - මහා විහාරය කේන්ද්‍රකොට ගත් වෙහෙර විහාර ඇති වීම.
 - හික්ෂු සමාජය හා හික්ෂුණි සමාජය ඇති වීම.
 - මහා විහාරය කේන්ද්‍ර කොට ගත් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ වීම.
 - ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ වැඩමවා රෝපණය කිරීම.
 - ප්‍රතිමා කලාව හා වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණය බිහි වීම.
 - චිත්‍ර, මූර්ති, කැටයම් ගෘහ නිර්මාණ ආදී කලා අංග බිහි වීම.
 - භාෂාව හා අක්ෂර මාලාවක් ලැබීම.
 - සිංහල හා පාලි ගද්‍ය පද්‍ය සාහිත්‍යයක් ලැබීම.
 - දහැම රාජ්‍ය පාලන ක්‍රමයක් ඇති වීම.
 - දහැම ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් ලැබීම.
 - දහැම පුද සිරිත් ඇති වීම.
 - උසස් සාරධර්ම හා ගුණ ධර්ම ලැබීම වශයෙනි. (ලකුණු 05)

iv. ශාරීරික වෛතය

- ක්‍රිවිධ වෛතය අතුරෙන් පළමුවෙන් ම නිර්මාණය කරන ලද්දේ ශාරීරික වෛතය වීම.
- වෙහෙර, සෑය, දාගැබ, ථූපය, වේනිය යනු ඒ සඳහා පර්යාය නාමයන් ය.
- බුදු, පසේබුදු, මහරහත් යන උතුමන්ගේ ශාරීරික කොටස් හා උන් වහන්සේලා පරිහරණය කළ පූජාවස්තුන් තැන්පත් කොට වෛතය ඉදි කිරීම.
- මහින්දාගමනයෙන් පසු මිහිඳු හිමියන්ගේ උපදෙස් මත බුදුරදුන්ගේ දකුණු අකු ධාතුන් වහන්සේ තැන්පත් කොට දෙවන පැතිස් රජු විසින් පළමුවරට අනුරාධපුරයේ ථූපාරාම දාගැබ ඉදිකළ බව
- ඉන්පසු විවිධ හැඩයන්ගෙන් යුත් ස්තූප විවිධ පාලකයන් විසින් දිවයින පුරා තනවා තිබීම.
- ගර්භයේ ස්වරූපය අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් උගතුන් විසින් සම්මත කරන ලද වෛතය වර්ග සයක් ඇත. ඒවා,
 - ★ ධාන්‍යාකාර
 - ★ සණ්ඨාකාර
 - ★ සවාකාර
 - ★ ආමලාකාර
 - ★ පද්මාකාර
 - ★ බුබ්බුලාකාර වේ.

- ලංකාවේ අංග සම්පූර්ණ ස්කූපයක කොටස් පහත සඳහන් අයුරින් හඳුනා ගත හැකි අතර, ඒවායින් විවිධ ඉගැන්වීම් ද අර්ථවත් කර ඇත.
 1. අත්තිවාරම
 2. තුන් මහල් ජේසාව
 3. ගර්භය
 4. හතරැස් කොටුව
 5. දේවතා කොටුව
 6. කොත් කැරැල්ල
 7. කොත
 8. මූඩා මාණික්‍ය
- සැදුහැවතුන් විහාරස්ථානයට ගොස් පළමුවෙන්ම වන්දනාමාන කරන්නේ ද, ස්කූපයට ය. (ලකුණු 05)

බස්නාහිර පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව
 සංවර්ධන අංශය